

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

PARK HEIN DEPREZ (SG_R3_GKA_15)

SINT-NIKLAAS

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Park Hein Deprez” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Stad: Sint-Niklaas

Provincie: Oost-Vlaanderen

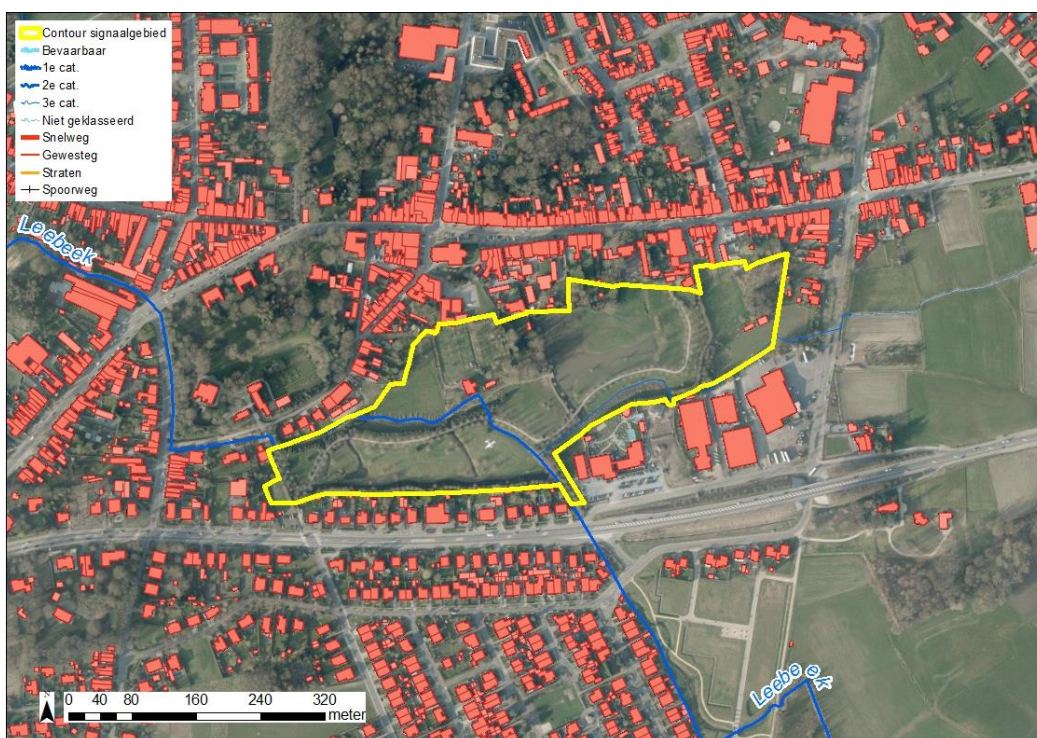
Ligging: Het signaalgebied 'park Hein Deprez' beslaat het niet bebouwde binnengebied in Belseledorp tussen de straat Nieuwe Baan (Z), Belseldedorp (N), Lange dreef & Kasteeldreef & Hof van Belsele (W) en de Hulstendreef (O). Dit openruimtegebied in de kern van Belsele wordt doorsneden door de Pastorijwegel die noord-zuid georiënteerd is.

Bekken: Bekken van de Gentse Kanalen

Betrokken waterlopen:

- Belselebeek, Leebeek (cat 2, provincie Oost-Vlaanderen)
- Paradijsbeek (cat 3, Stad Sint-Niklaas)

Oppervlakte: 10 ha waarvan ongeveer 6 ha woongebied en 4ha zone voor dagrecreatie

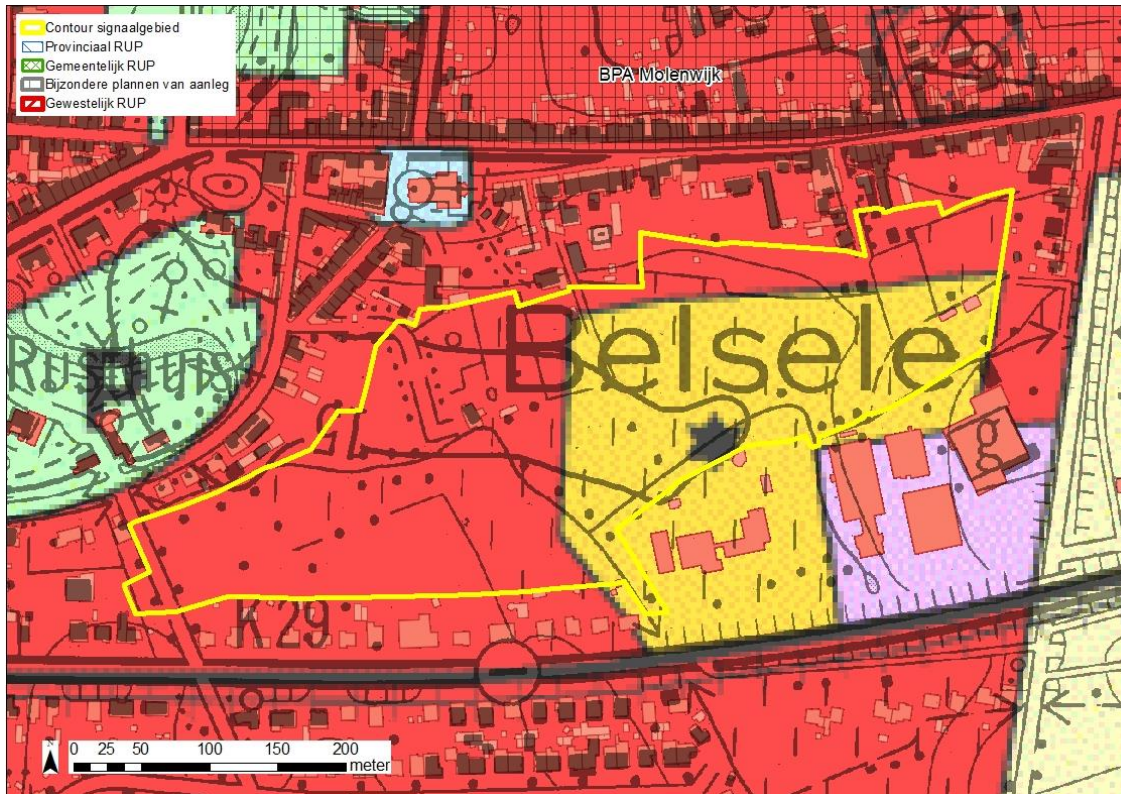
Figuur 1: Situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20)

Huidige planologische bestemming:

Ongeveer 6 ha van signaalgebied is woongebied (code 0100 gewestplan). Ongeveer 4 ha van het signaalgebied betreft gebied voor dagrecreatie (code 0401). Dit gebied voor dagrecreatie bevat enkel de recreatieve en toeristische accommodatie, bij uitsluiting van alle verblijfsaccommodatie.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is momenteel in gebruik als parkgebied. Hoewel de hele zone privébezit is, stelt de eigenaar de zone van het park rond het nieuwe wandel- en fietspad, dat evenwijdig loopt met de Belselebeek en de oude kerkweg met de Lange Dreef verbindt, open voor publiek gebruik.

Figuur 2: Situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 05/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering van het bekken van de Gentse Kanalen geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Dit signaalgebied werd op vraag van Sint-Niklaas opgenomen. Een aanzienlijk deel van het signaalgebied is laag gelegen en overstroomt regelmatig door overtopping vanuit de Belselebeek/Paradijsbeek.

Omdat het signaalgebied eenzelfde functioneel gebruik kent, wordt zowel de zone van het signaalgebied met als bestemming woongebied en parkgebied, meegenomen binnen de perimeter van het signaalgebied. het park.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

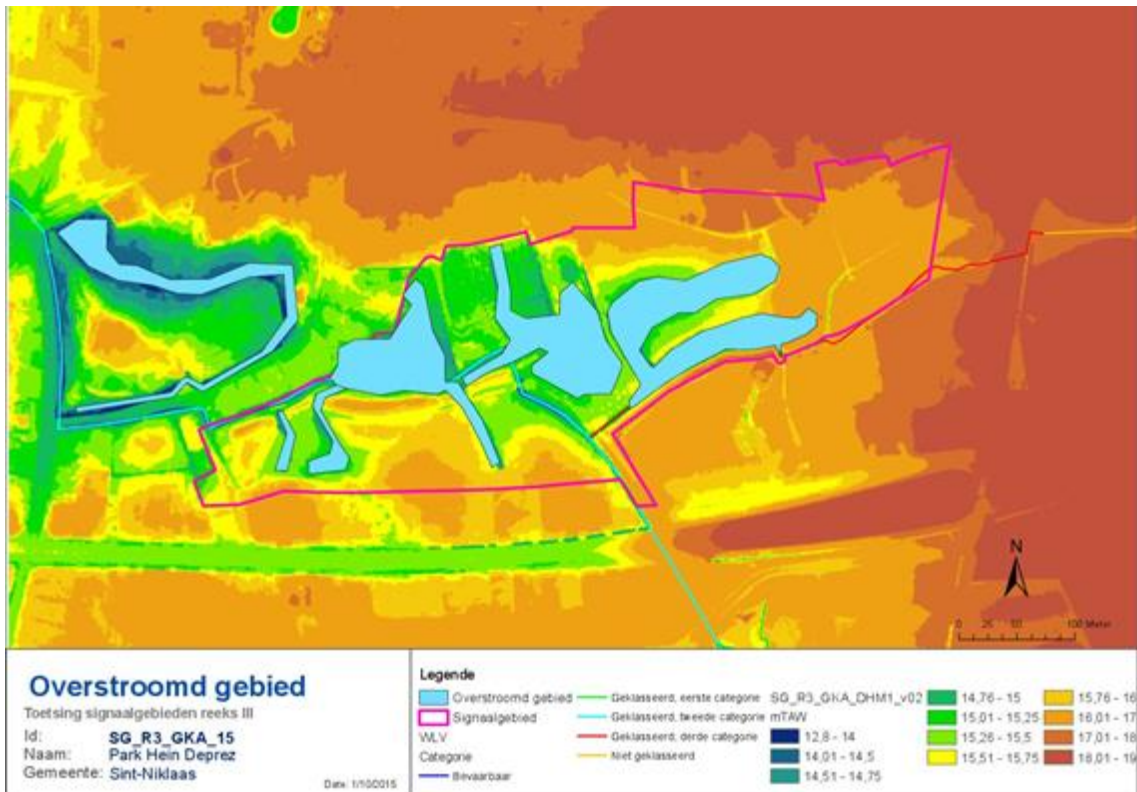
Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Voor dit gebied is geen overstromingskans gemodelleerd. Het signaalgebied is niet aangeduid op de kaart met de recent overstroomde gebieden (ROG-kaart), doch, op aangeven van stad Sint-Niklaas werd duidelijk dat een aanzienlijk deel van het signaalgebied overstroomt door overtopping vanuit de Belselebeek/Paradijsbeek. Overstromingscontouren werden aangereikt door stad Sint-Niklaas en weergegeven als de lichtblauwe inkleuring op Figuur 3. Binnen het signaalgebied beslaat het gebied ingetekend als overstroombaar ongeveer 2 ha, i.e. 20% van de totale oppervlakte van het signaalgebied (10 ha). Belangrijk hierbij te vermelden is dat een aanzienlijk deel van deze ingetekende contour bestaande plassen/laantjes/grachten betreffen die deels permanent waterdragend zijn.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur 3: Situering overstroomingsgebied

3.1.2 KLIMAATTOETS

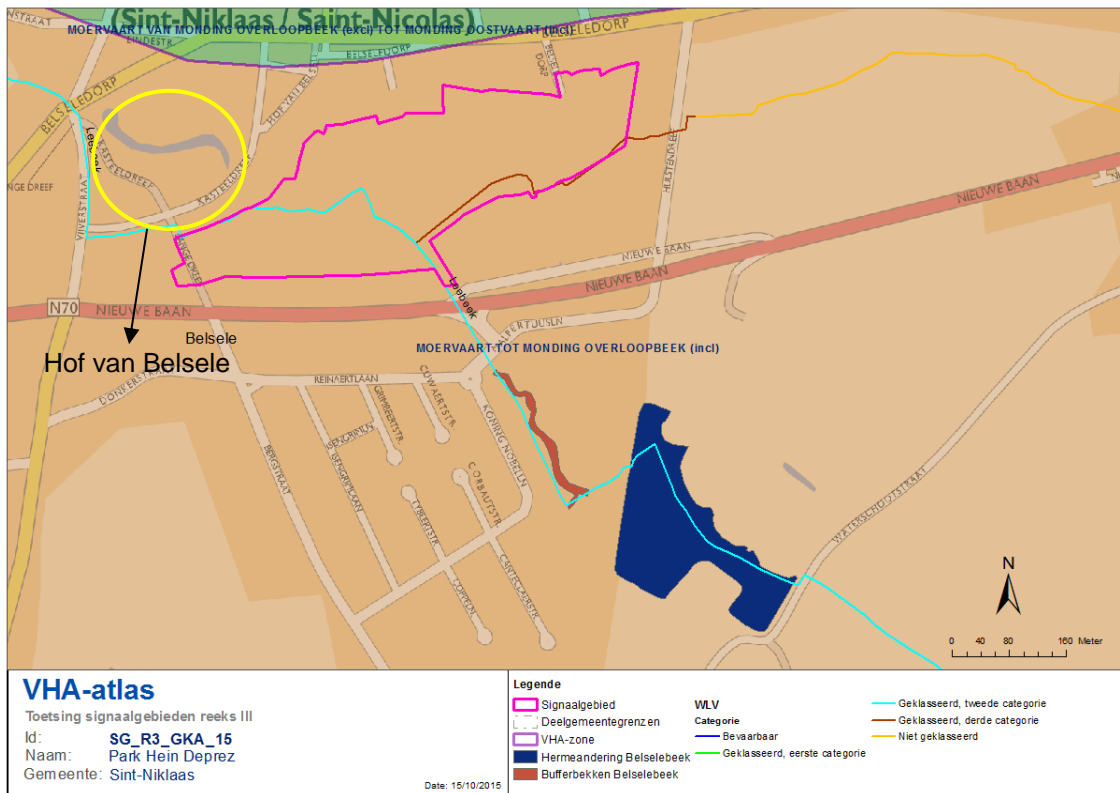
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de ORBP-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

Voor dit gebied is geen klimaattoets beschikbaar.

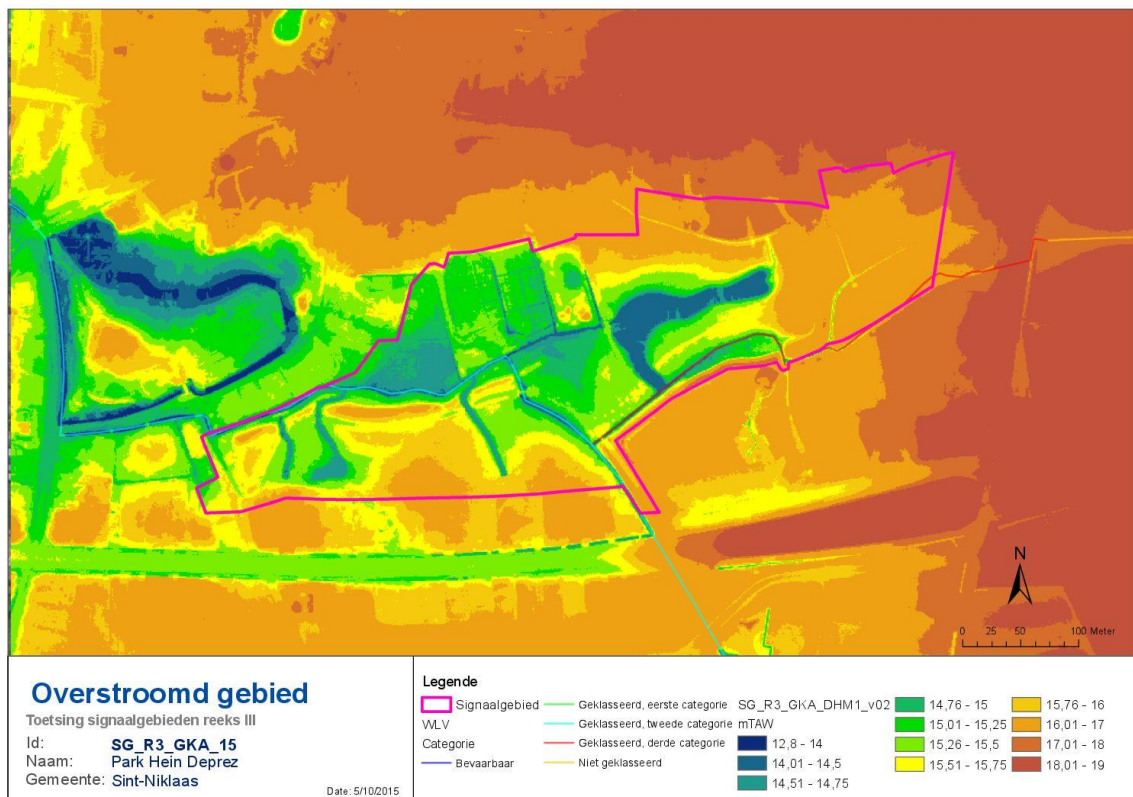
3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied ligt in de vallei van de Belselebeek (Leebeek) op het punt waar de Paradijsbeek in de Belselebeek stroomt, de afwateringsrichting is van oost naar west georiënteerd. Een aanzienlijk deel van het signaalgebied is laag gelegen en overstroomt regelmatig door oetopping vanuit de Belselebeek/Paradijsbeek. Net stroomopwaarts (ten zuiden van de Malpertuuslaan) werd in kader van een uitbreiding van de Populierenwijk een hermeanderingsproject uitgevoerd van de Belselebeek (stad Sint-Niklaas). Op zijn beurt is stroomopwaarts de Populierenwijk een bufferbekken aangelegd (21000m³, stad Sint-Niklaas), tussen de kruising van de Belselebeek met de Waterschootstraat en de kruising met de oude Spoorwegberm. Voor een hydrografische situering wordt verwezen naar Figuur 4. Het wachtbekken staat aangeduid als de donkerblauwe polygoon, de hermeandering van de Belselebeek als de donkeroranje polygoon. Perimeter van wachtbekken en hermeanderingsproject zijn indicatief.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

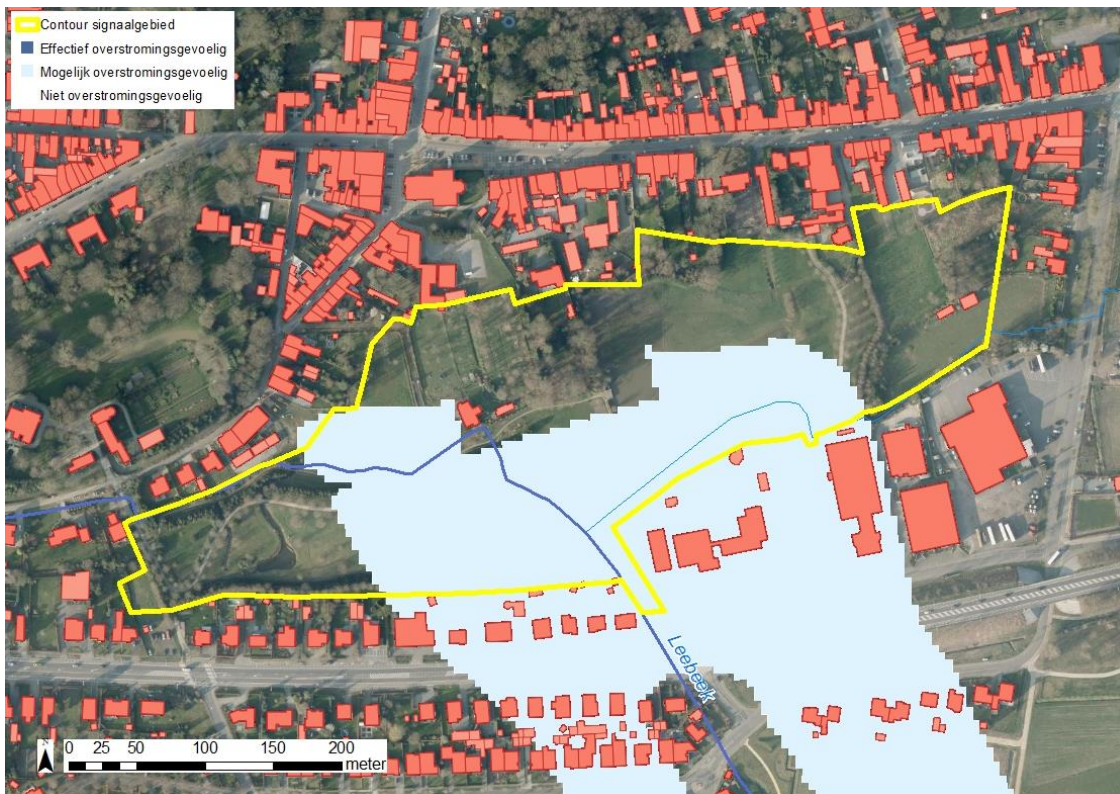

Figuur 4: Hydrografische situering – VHA zone 134

Figuur 5: Situering op digitaal hoogtemodel (DHM)

Een aanzienlijk deel van het signaalgebied is aangeduid als mogelijk overstromingsgevoelig gebied.

Figuur 6: Waterfoto van het signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

De visie van het bekkenbeheerplan streeft een optimaal behoud van de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden na. Ze streeft naar een vrijwaring van bebouwing/verharding in de waterconserveringsgebieden en de actuele en potentiële waterbergingsgebieden. Multifunctionaliteit van waterconservering en waterberging met de sectoren huisvesting en industrie is niet aangewezen. De opmaak van deze fiche is een vertaling van deze visie.

Voor het bekken van de Belselebeek werd een integraal waterbeheerplan opgemaakt waarbij de uitvoering van een bijhorende actielijst tot een meer duurzame en natuurlijk watersysteem moet leiden. De betrokken besturen werken gestaag aan de uitvoering van dit plan. Net stroomopwaarts het signaalgebied, opwaarts de Malpertuslaan is een stuk van de vallei heringericht met waarbij de loop van Belselebeek werd heraangelegd met meanderende flauwe oevers. Een ca.3 ha grote nieuwe verkaveling wordt hierbij ingepland. Op zijn beurt is net stroomopwaarts deze verkaveling een overstromingsgebied van 21.000m³ gerealiseerd.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

De stad heeft in haar GRS aangegeven een beperkte zone te willen ontwikkelen voor wonen en anderzijds ook ruimte te willen geven aan de Belselebeek met vrijwaring van bestaande groene zones.

Hiervoor werd een bestemmingswissel voorgesteld tussen een ingesloten parkgebied ten noorden van de spoorweg Gent-Antwerpen en het woongebied binnen het signaalgebied Park Hein Deprez. Aangezien het parkgebied ter hoogte van de spoorweg kleiner was dan het woongebied in Park Hein Deprez zouden er in Park Hein Deprez nog wel een aantal woondruppels worden opgenomen. In dit kader werd er in opdracht van de stad Sint-Niklaas een voorstudie van een RUP uitgevoerd waarbij alle disciplines werden afgetoetst. Het gebied wordt doorsneden door de officiële voetweg 'de Pastorijwegel' die de oostelijke grens zou vormen voor een RUP. Het gebied ten oosten hiervan fungeert momenteel echter als waterbuffer en wordt best ook open gehouden en meegenomen in het RUP.

4.3 Lopende initiatieven:

Zie hierboven

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Overleg Signaalgebieden Sint-Niklaas op 30/03/2015

Voor de signaalgebieden gelegen in Sint-Niklaas vond een bespreking plaats op 30/03/2015. Zowel vertegenwoordigers van de stad Sint-Niklaas, als de polder Sinaai-Daknam en de provincie Oost-Vlaanderen waren aanwezig op dit overleg.

Het signaalgebied in de vallei van de Belselebeek is gelegen in de dorpskern van Belsele. Een aanzienlijk deel van het gebied staat bekend als watergevoelig en overstroomt regelmatig door overtopping vanuit de Belselebeek en Paradijsbeek. Het signaalgebied heeft een aanzienlijke waterbergende functie. Samen met de reeds genomen maatregelen, waaronder het wachtbekken Populierenwijk en het hermeanderingsproject Belselebeek thv. Populierenwijk, speelt het signaalgebied een essentiële rol in de bescherming van de dorpskern van Belsele en stroomafwaarts gelegen gebieden.

Stad Sint-Niklaas heeft in haar GRS aangegeven een beperkte zone te willen ontwikkelen voor wonen en anderzijds ook ruimte te willen geven aan de Belselebeek met vrijwaring van bestaande groene zones. Hiervoor werd een bestemmingswissel voorgesteld tussen een ingesloten parkgebied ten noorden van de spoorweg Gent-Antwerpen en het woongebied binnen het signaalgebied Park Hein Deprez. Aangezien het parkgebied ter hoogte van de spoorweg kleiner was dan het woongebied in Park Hein Deprez zouden er in Park Hein Deprez nog wel een aantal woondruppels worden opgenomen. In dit kader werd er in opdracht van de stad Sint-Niklaas een voorstudie van een RUP uitgevoerd voor het deel van het signaalgebied ten westen van de officiële voetweg 'de Pastorijwegel' waarbij alle disciplines werden afgetoetst. Ook het deel van het signaalgebied ten oosten van de Pastorijwegel heeft een belangrijke waterbergende functie en wordt best ook open gehouden en meegenomen in een RUP.

Omwille van bovenstaande wordt voorgesteld om voor dit signaalgebied te opteren voor de opmaak van een RUP voor dit gebied met maximaal behoud van ruimte voor water (scenario C). Omwille van het aansluitend en functioneel zelfde karakter van het signaalgebied wordt geopteerd om ook de zone parkgebied mee te integreren in de opmaak van het RUP en de contour van het signaalgebied.

- Algemene Bekkenvergadering van de Gentse Kanalen op 6/11/2015

Op de Algemene Bekkenvergadering van de Gentse Kanalen van 06/11/2015 werd de ontwerp-startbeslissing goedgekeurd onder voorbehoud van goedkeuring van het college van burgemeester en schepenen van Sint-Niklaas.

- Beslissing College van Burgemeester en Schepenen van Sint-Niklaas

Op 09/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen van Sint-Niklaas zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Park Hein Deprez is volgende beleidsoptie van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

- Het signaalgebied 'Park Hein Deprez' heeft een belangrijke waterbergende functie en speelt een essentiële rol in het bescherming van de dorpskern van Belsele tegen wateroverlast. Een nieuwe functionele invulling van het signaalgebied werd voorzien via een gemeentelijk RUP (scenario C).

Instrument:

RUP

Initiatiefnemer:

Stad Sint-Niklaas

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied 'Park Hein Deprez' heeft een belangrijke waterbergende functie en speelt een essentiële rol in het bescherming van de dorpskern van Belsele tegen wateroverlast. Een nieuwe functionele invulling van het signaalgebied waarbij de functie compatibel is met het watersysteem, wordt voorzien via een gemeentelijk RUP (scenario C).

Beslissing Vlaamse Regering d.d.31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.